

15.11. 5 – А (1 група) укр.мова Добровольська В.Е.

Тема. Основні випадки чергування у – в, і – й (правила милозвучності).

Мета: пояснити закономірності чергування звуків як одну з умов милозвучності мови; формувати уміння і навички вживати у – в, і – й в усному й писемному мовленні відповідно до правил; пояснювати орфограму в тексті; розвивати мовний слух, чуття мови; критично ставитися до власного мовлення; виховувати любов і повагу до рідного краю.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

–Доброго дня, діти! Згадайте найщасливішу мить у вашому житті.

–Усміхніться і подаруйте один одному усмішку і хороший настрій .

II. Актуалізація і корекція опорних знань.

Дати відповіді на питання:

1.Які приголосні звуки чергуються у словах: *нога – ніжка, на нозі.*

Які приголосні звуки чергуються у словах: *кожух –у кожусі, кожушок.*

Які приголосні звуки чергуються у словах: *рік –річний, у році.*

2.Чергуються звуки чи букви?

3.Якими звуками різняться корені слів?

Летіти – літати.

Котити -- катати

4.Утворіть прикметник від слова *щастя*.

5.Визначити кількість букв і звуків у слові *день*.

6.Поділіть на склади для переносу слово *милозвучність, радість, Миколай*.

Словникова робота.

– За милозвучністю українська мова посідає 3 місце, поступаючись тільки італійській і старочеській.

III. Повідомлення теми та мети уроку.

IV. Сприймання й усвідомлення учнями фактичного матеріалу, осмислення зв'язків і залежностей між елементами вивченого матеріалу.

1. Робота з таблицею .

Уживаємо <i>у</i>	Приклади
1. Якщо попереднє слово закінчується на приголосний.	<i>Багато троянд у вазі.</i>
2. На початку речення перед приголосними.	<i>У Герди калатало серце від страху і нестримного бажання побачити Кая.</i>
3. Незалежно від закінчення попереднього слова перед <i>в, ф, льв, зв, дв, св, тв, хв.</i>	<i>Діти повернулися у святковому настрої.</i>
Уживаємо <i>в</i>	Приклади
1. Коли попереднє слово закінчується на голосний.	<i>Маленька розбійниця всілася в карету.</i>
2. На початку речення перед голосним.	<i>В оленя заблищали очі.</i>

Робота з таблицею (чергування *і* – *й*).

В українській мові уникають насамперед збігу голосних. Пауза (розділовий знак) сприймається як приголосний.

Уживаємо <i>і</i>	Приклади
1. Після приголосного звука.	<i>Кай і Герда сиділи й милувалися малюнками в книжці.</i>
2. На початку речення.	<i>І Кай, штовхнувши ящик ногою, вирвав дві троянди.</i>
Уживаємо <i>й</i>	Приклади
Якщо попереднє слово закінчується на голосний.	<i>Маленька розбійниця витерла сльози Герді, а потім сховала обидві руки в її гарну муфточку, м'яку й теплу.</i>

Фізкультхвилинка.

https://www.youtube.com/watch?v=JlyT3dp457Y&ab_channel=%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%D0%92%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%BA%D0%BE

V. Узагальнення і систематизація знань.

Гра «Я – редактор».

Учні редагують речення щодо їхньої милозвучності.

(У,в) ніч із 18 на 19 грудня (в,у) оселі, де живуть київські діти, нечутно приходить Миколай (і,й) так само нечутно кладе переважно під подушки , а іноді (у,в) черевики сплячої малечі жадані подарунки. (І,й) що характерно – саме ті дарунки, які собі наміряли слухняні хлопчики (й,і) дівчатка.

Розподільний диктант.

Запишіть словосполучення з чергуванням приголосних у – в, і – й

Вирушив (у,в) путь, рухатись (в,у)перед, заблукала (в,у) лісі, подарунки (в,у) дорозі, Миколай (і,й), діти, діти (й,і) Миколай.

V. Підсумки. Рефлексія. Оцінювання.

Вправа «Незакінчене речення».

- Сьогодні на уроці я дізнався...

VI. Домашнє завдання та інструктаж до його виконання.

Обов'язкове:

- 1) за конспектом опрацювати правила милозвучності, вивчити їх;
- 2) записати, правильно добираючи букви

**Прочитати речення, вставивши пропущені
у – в, і – й.**

1. Він (і/й) швець, (і/й) жнець, (і/й) на дуді грець.
2. Молодість (і/й) мудрість на одному стільці не сідають.
3. (у/в)сякий кулик до свого озера звик.
4. Що (у/в) ріці, то ще не (у/в) руці.
5. Не клади йому пальця (у/в) рот.
6. (у/в) чужу душу не влізеш.
7. Кожному не (у/в)годиш.
8. (у/в) нас так ведеться, що хата віником мететься.